

Toimeentulon turvaaminen ei-tyypillisessä työssä

Esko Salo

Joustoturvaseminaari 1.10.2009

VAALIOHJELMISTA POIMITTUA

- Pätkätyöläisten, projektityötä tekevien ja yrittäjien sosiaaliturva on heikko
- Sosiaaliturvaa on muutettava nykyistä kannustavammaksi
- Tavoitteena on kehittää työttömyyskorvausjärjestelmää joustavaksi niin, että lyhytaikaisenkin työn vastaanottaminen on kannattavaa
- Työttömyyspäivärahan maksaminen on tehtävä niin nopeaksi, että lyhytaikaisen työsuhteen päätyttyä työttömyyspäivärahan maksu jatkuu välittömästi
- Nykyinen jäykkä ja sekava sosiaalietuusjärjestelmä ei sovellu ihmisten yhä monimuotoisemman työllistymisen tukijärjestelmäksi

PARI PERUSASIAA TYÖTTÖMYYSTURVASTA

- työttömyysturvan tarkoituksena on korvata työttömyydestä aiheutuvia menetyksiä
  - pitää olla menetyksiä
  - menetysten pitää aiheutua työttömyydestä
  - ansioperusteiset etuudet perustuvat vakuutukseen
    - on vakuutettu ja maksut maksettu

TYÖTTÖMYYSTURVA EI-TYYPILLISISSÄ TÖISSÄ

- Oikeus etuuteen 1.1.2010
  - 8 kuukautta työsuhteisessa työssä 28 kuukauden aikana
  - yrittäjät 18 kuukautta 48 kuukauden aikana
  - muut: apurahansaajat, omaishoitajat yms. ei kerrytä
    - hyväksyttävä syy pidentää tarkastelujaksoa 7 vuotta

Työnteko työttömyyden aikana

- osa-aikatyö
- enintään kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö
- päätoimista vähäisempi yritystoiminta
  - soviteltu päiväraha
    - 50 prosenttia ansioista vähennetään päivärahasta
- yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö
  - maksetaan työttömät päivät
- muut
  - kaikki tai ei mitään

PÄTKÄTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVA ON HEIKKO

- tosiasia on, että
  - ei poikkea muusta työttömyysturvasta
  - pätkätyöläisen ongelma on pätkätyö, ei sen perusteella määräytyvä sosiaaliturva
  - sovitellussa päivärahassa pieni- ja keskituloisten (2750 €/kk) nettokorvausaste noin 85 prosenttia puolipäivätyössä

TYÖNTEKO EI KANNATA

- työnteko kannattaa aina, mutta toisille enemmän kuin toisille
  - kyse on pääasiassa työmarkkinatuen, toimeentulotuen ja asumistuen yhteensovittamisesta
  - efektiivinen veroaste nousee 80 %:iin, kun ansiot jäävät alle 1 100 €/kk
    - sen jälkeen tulonsiirrot lakkaavat ja kannustavuus lisääntyy
  - keinoja on vähän, jos ero pienipalkkaiseen työssäkäyvään halutaan säilyttää
  - työllä ansaittu raha on arvokkaampaa
    - kerryttää sosiaaliturvaa
    - johtaa todennäköisemmin työllistymiseen myöhemmin

YRITTÄJIEN SOSIAALITURVA ON HEIKKO

- yrittäjän sosiaaliturva on sellainen kuin hän haluaa sen olevan
  - jos tekee liian halvalla vai alivakuuttaa itsensä, se on oma valinta
- työttömyysturvassa ongelmat liittyvät tulkintaan siitä, mikä on yrittäjäriskiä

TYÖN VASTAANOTTAMINEN JOHTAA VAIKEUKSIIN TYÖTTÖMYYSTURVASSA

- Työssäkäynti hidastaa maksatusta
  - sähköinen hakumenettely
    - sähköinen palkkatodistus
    - ennakkomaksu
- Työssäoloehdon täyttyminen pätkätöistä ongelma
  - johtaa omavastuu-aikaan ja palkan uudelleenmäärittelyyn

MIKÄ ON ONGELMA JA MITEN SE RATKAISTAAN

- epätyypillinen työ on ongelma, jos sitä ei tehdä omasta halusta
  - työnantajan kustannuksia siirretään yhteiskunnalle ja työntekijälle tai toisille työnantajille
  - ei ole yhtä keinoa, jolla ongelmat voidaan poistaa
  - pysyvä ratkaisu löytyy vain työvoimapulan kautta